

Εις έδαφος φέρειν- Θεατρικός Οργανισμός Κύπρου

➤ *Εννιά ασεβείς πολιτικές ερωτήσεις προς τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας*

V. Ο Θίασος και ο Ηγέτης του

ΠΕΜΠΤΗ ΕΡΩΤΗΣΗ: Μπορείτε να μας πείτε εξοχότατε Πρόεδρε της Κυπριακής Δημοκρατίας γιατί και επί της λαϊκής σας διακυβέρνησης επιβραβεύεται με αριστοτεχνικό τρόπο η λιγότερη εργασία;

Γιατί η περισσότερη βλάπτει βλάκα!

Και γιατί επιβραβεύονται μόνον οι μετριοτήτες Mr President;

Γιατί έχουν περισσότερες ψήφους! It's the economy, stupid!

Τι παράγει (ή πρέπει να παράγει) ο ΘΟΚ; Όνειρα ομορφιάς, απαραίτητα για όλες τις κατηγορίες πολιτών, ανεξάρτητα από τον τομέα παραγωγής στον οποίον εργάζονται. Αυτό είναι το μοναδικό του προϊόν και κανένα άλλο. Γι' αυτό και μέτρον όλων των θεατρικών πραγμάτων αποτελεί η παράσταση. Γι' αυτό και ο θίασος είναι ό,τι πιο ακριβό και πολύτιμο υπάρχει στο θέατρο.

Οι μεγάλοι θίασοι δεν φτιάχνονται μόνοι τους, ούτε απ' τη μια θεατρική περίοδο στην άλλη. Στα μεγάλα ιστορικά θέατρα, οι θίασοι έφτασαν στο απώγειό τους δίπλα σε μεγάλους σκηνοθέτες. Χρειάζονται χρόνια κοπιαστικής δουλειάς και καθημερινό κοσκίνισμα ταλέντων, αντοχών, χαρακτήρων. Όποιοι πέφτουν κάτω απ' το κόσκινο, είτε γιατί δεν αντέχουν, είτε γιατί το ταλέντο τους δεν φτάνει, είτε γιατί νομίζουν ότι δικαιούνται περισσότερα απ' αυτά που παίρνουν, φεύγουν. Μένει όμως πάντα ένας σκληρός πυρήνας αντοχής, μια κομμούνα, ένα κοινόβιο αληθινών συντρόφων, με κοινές αντιλήψεις περί θεατρικής πράξης. Στη θέση αυτών που φεύγουν, έρχονται νέοι, το κοσκίνισμα δεν σταματά ποτέ. Οι νέοι μαθαίνουν και ωριμάζουν κοντά στους παλαιούς και όσο η μικρή θεατρική κοινωνία μένει κοντά στις εξελίξεις της μεγάλης κοινωνίας, παρακολουθεί τις αγωνίες και τους ρυθμούς της, αφουγκράζεται το καινούργιο που έρχεται σ' αυτήν και το κάνει μέρος της έκφρασής του, ο θίασος μεγαλουργεί.

Ο ΘΟΚ, κάτω υπό ορισμένες συγκυρίες, η ανάληψη των οποίων δεν είναι της παρούσης, πέτυχε αισθητικά αποτελέσματα χωρίς εκπώσεις και επικλίσεις σε τριτοκοσμικές ιδιαιτερότητες. Το πρόβλημα που τίθεται σε όλα τα θέατρα όταν φτάσουν σ' αυτό το κρίσιμο μεταίχμιο, είναι η, με κάθε θυσία, συνέχεια των επιτυχιών και η δημιουργία, με τα χρόνια, μιας ξεχωριστής ταυτότητας, η οποία θα αποτελεί ταυτόχρονα και πρωτοπορεία και παράδοση του θιάσου. Αντίθετα, αν ο θίασος υποχωρήσει, λόγω εσωτερικών έριδων ή αποχώρησης του

βασικού σκηνοθέτη λόγω θανάτου ή άλλης αιτίας, η ευκαιρία χάνεται οριστικά ή στην καλύτερη περίπτωση για χρόνια.

Ο θίασος είναι οι σκηνοθέτες του και οι σκηνοθέτες είναι οι ηθοποιοί τους. Ένα κρατικό θέατρο οφείλει να κρατά σε διαρκή φόρμα και τον θίασο και τους σκηνοθέτες του. Στο θέατρο της Κύπρου όμως, όπου υπερευδοκίμει ο ψόγος και η μισαλλοδοξία των μετριοτήτων, οι αποφάσεις δεν υπακούουν σε μια παγκόσμια πρακτική θεάτρου, με κοινά διοικητικά και αισθητικά κριτήρια, αλλά βάσει ενός «τρίτου δρόμου», κάτι σαν τον «σοσιαλιστικό τρίτο δρόμο του Καντάφι»! Όχι από ιδεολογία. Από υστεροβουλία και ιδιοτέλεια μόνον. Στα μέτρα μας. Για να φτάνουμε και να τρώμε τα σταφύλια και να μην λέμε πως είναι άγουρα!

Ένας διευθυντής θεάτρου οφείλει να είναι ερωτευμένος με το θιάσό του και όχι με τον εαυτό του. Να κοιμάται όχι μόνον με τα δικά του όνειρα, αλλά και με τα όνειρα των ηθοποιών του. Να ονειρεύεται και να σχεδιάζει γι' αυτούς ρόλους και ευκαιρίες. Για τον κάθε ένα ξεχωριστά. Και δίπλα σε ποιούς ηθοποιούς και με ποιούς σκηνοθέτες.

Να προλάβουν οι μεγάλοι του ηθοποιοί πριν φύγουν απ' το θέατρο, να διδάξουν τους μεγάλους ρόλους που θα στοιχειώσουν τις θεατρικές μνήμες των νέων γενεών. Όπως στοίχειωσαν τη δική μου γενιά οι μνήμες της Παξινοῦ, του Χορν, των παραστάσεων του Κουν και, όσων υπήρξαν τυχεροί, των μεγάλων θεάτρων της Μόσχας και άλλων μητροπόλεων του κόσμου.

Να στρώσει το δρόμο στους νεώτερους προς την ωριμότητα. Να βρει εκείνον τον σκηνοθέτη - οδηγό που μπορεί να τους πάρει απ' το χέρι και να τους περάσει απέναντι. Έτσι πάει η ζωή μπροστά. Με μαθητείες και δασκάλους, με παράδοση σκυτάλης και οφειλομένων απ' τη μια γενιά στην άλλη. Με γνώση, όνειρα και σκληρή δουλειά. Ο ηθοποιός, μπορεί να καταπονήσει και το σώμα και τη ψυχή του μέχρι βαναυσότητας, φτάνει να πιστεύει βαθιά, πως στο τέλος της ταλαιπωρίας, θα δοκιμάσει στα χείλη, ως επιβράβευση των θυσιών του, τη γλυκόπικρη γεύση της δημιουργίας.

Έχοντας αυτά κατά νουν, πίστευα πως ακόμη κι εμείς που ζούμε σε μια χώρα-γειτονιά και μάλιστα υπό κατοχήν, μπορούμε, σε πείσμα του χαμηλότερου πολιτιστικού επιπέδου της κοινωνίας μας και των χρόνιων προβλημάτων του θιάσου, να πετύχουμε μικρά θεατρικά θαύματα. Πως ο ΘΟΚ θα μπορούσε να μετατραπεί σε υπόδειγμα για ολόκληρη την κοινωνία. Πως οι παραστάσεις του θα μπορούσαν να μιλήσουν και να εκπαιδεύσουν τους θεατές ώστε να ξεχωρίζουν το αυθεντικό από το δήθεν. Και πως μ' αυτόν τον τρόπο, θα γονιμοποιούσε με το παράδειγμά

Χρειάζεσαι δηλαδή παιδεία, ηγετικά χαρίσματα και δεξιότητες σκηνοθέτη. Γι' αυτό και για κανέναν άλλο λόγο, τα θέατρα διευθύνονται μόνον από σκηνοθέτες, γιατί ανάμεσα σ' αυτούς μπορείς να βρεις μονάδες που συγκεντρώνουν όλες αυτές τις προϋποθέσεις για να γίνουν αποδεκτοί απ' τον θίασο, ως μάχιμοι αρχηγοί στη μάχη κι όχι στη μάσα, στο ραχάτι και στην επίδειξη.

του την κοινωνία. Πως και οι υπεύθυνοι άλλων τομέων παραγωγής, εκτός του θεάτρου, θα έλεγαν πως, αν ο ΘΟΚ μπορεί, γιατί όχι κι εμείς; Και πως με τον καιρό θα κατάφερνε να τραβήξει κι αυτά ακόμη τα ημερασιτεχνικά θέατρα του κρατικού κορβανά προς ένα υψηλότερο αισθητικό επίπεδο ή θα τα έστελλε στα αζήτητα. Απ' εδώ πηγάζει και ο αρχέτυπος φόβος των επιχορηγούμενων θεάτρων προς τον ΘΟΚ και ειδικά του Σατιρικού, που θέλει απ' τη μέρα της ίδρυσής του μέχρι σήμερα, να διαλύσει, αν είναι δυνατόν, το κρατικό θέατρο και να γίνει χαλίφης στη θέση του χαλίφη.

Αυτό όμως αφορά μια άλλη πτυχή της κυπριακής φαρσοκωμωδίας περί (ψευδο)θεατρικής (ψευ-

δο)Ανάπτυξης, η οποία, εμένα τουλάχιστον δεν με ενδιαφέρει.

Το όραμα ενός διευθυντή θεάτρου χτίζεται με υλικά νόησης, επακριβή καθορισμό και μεθοδική πολιορκία στόχων και ικανότητα πρόβλεψης μελλοντικών αποτελεσμάτων. Εκπαιδευμένο ταλέντο να βλέπεις το όλον.

Να ασχολείσαι με λεπτομέρειες, γιατί αυτές κάνουν πάντα τη διαφορά σ' όλες τις τέχνες, αλλά όχι με την ευτέλεια των πραγμάτων!

Χρειάζεσαι δηλαδή παιδεία, ηγετικά χαρίσματα και δεξιότητες σκηνοθέτη. Γι' αυτό και για κανέναν άλλον λόγο, τα θέατρα διευθύνονται μόνον από σκηνοθέτες, γιατί ανάμεσα σ' αυτούς μπορείς να

βρεις μονάδες που συγκεντρώνουν όλες αυτές τις προϋποθέσεις για να γίνουν αποδεκτοί από τον θίασο, ως μάχιμοι αρχηγοί στη μάχη κι όχι στη μάσα, στο ραχάτι και στην επίδειξη.

Οι ηθοποιοί που δήλωσαν σκηνοθέτες για να γίνουν διευθυντές, οι ζωγράφοι που δήλωσαν σκηνογράφοι για να γίνουν διευθυντές, δηλαδή ο κυπριακός τρίτος δρόμος διεύθυνσης θεάτρων, οδηγεί εκεί που έφτασε σήμερα ο ΘΟΚ και τα επιχορηγούμενα ημερασιτεχνικά θέατρα. Στο ξεκοκκάλισμα εκατοντάδων εκατομμυρίων και στη διαφθορά του κοινού. Υπό το μηδέν εις το πηλίκον!

ΧΡΗΣΤΟΣ ΣΙΟΠΑΧΑΣ

Το κείμενο VI θα δημοσιευθεί στις 21/5/2009